

Komenský a my 2025/2026, 24. ročník

Téma kategorie B

Kniha jako přítel a průvodce (volný slohový útvar)

Když se před tři sta sedmdesáti pěti lety v Blatném Potoce otevírala nová škola, J. A. Komenský byl u toho. Při té příležitosti pronesl řeč, ve které mluvil o významu knih. Mnoho z toho, co bylo řečeno před tak dávnou dobou, nám zůstalo i my se můžeme zamýšlet nad pravdivostí těchto slov. Souhlasili byste s tvrzením, že „nemilovat knih znamená nemilovat moudrost. Nemilovat moudrost však znamená stát se hlupákem?“

Jsou knihy stejně důležité dnes jako před bezmála čtyřmi staletími? J. A. Komenský soudil, že „s pomocí knih se mnozí stávají učenými i mimo škol. Bez knih nebývá učený nikdo ani ve škole.“ Jak jsme na tom dnes? Z čeho čerpáme vědění? Pokud to nejsou knihy, co je našim zdrojem poznání? A pokud má naše společnost jiné zdroje, které nám pomáhají stát se učenými, k čemu máme knihy. V České republice vychází každý rok kolem třinácti tisíc nových knih, představte si, kolik času byste potřebovali, kdybyste je chtěli všechny přečíst. Proč tomu tak je? Kdo a proč ty knihy čte?

Je možné, že knihy mohou být víc, než jen zdrojem informací? Komenský si myslel, že rozhodně ano: „Knihy jako nejvěrnější přátelé rády s námi rozmlouvají, o čemkoli s námi upřímně, jasně a bez přetvářky hovoří, poučují nás, dávají nám návody, povzbuzují nás, utěšují a jako upřímné nám předvádějí i věci našemu zraku velmi vzdálené.“

Je možné, že měl pravdu? Může být kniha přítel? Může být našim průvodcem? Má moc měnit naše rozhodnutí, může nás utěšit?

V literatuře je mnoho příběhů, které vyprávějí o tom, že kniha může být důležitá a může měnit svět. Četli jste Nekonečný příběh od Michaela Endeho? Kniha, která se v tomto příběhu dostane malému Bastitenovi náhodou v antikvariátu do ruky mu změní život a pomůže mu vyrůst. Nebo jste možná četli knihu Analfabeta nigramotná od slovenského autora Jána Uličanského, kdy noc strávená v knihovně přinese Bětce nové kamarády. V knize Marka Tomana Cukrárna u Šilhavého Jima knížky a příběhy pomáhají překonávat problémy zálesákům a dobrodruhům na Divokém Západě.

A co vy? Pomohla vám někdy kniha s vaším problémem? Našli jste někdy v příběhu utěšení a pomoc?

Zdroje:

Jan Amos Komenský – souhrn popularizačních zdrojů pro MŠ, ZŠ a SŠ. [online] Praha: Národní pedagogické muzeum a knihovna J. A. Komenského, 2022. 14 stran. Dostupné z: [E-kniha](#)

